

Raadsvoorstel

Raad d.d.	27 mei 2025	Portefeuillehouder	SKR
Commissie d.d.	13 mei 2025	Opsteller	rkro11
B&W d.d.	8 april 2025	Zaaknr.	Z24001415

Onderwerp

Ontwerpbegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 ODZOB.

Voorstel

De raad voor te stellen:

1. Een zienswijze in te dienen tegen de ontwerpbegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 ODZOB op de berekeningswijze van de indexering.
2. In te stemmen met de bijgevoegde zienswijze brief.

Inleiding/aanleiding

Op 14 maart 2025 is door het Dagelijks bestuur van de ODZOB de ontwerpbegroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2029 aangeboden aan uw raad (aanbiedingsbrief zie bijlage 1 en ontwerpbegroting zie bijlage 3) en vrijgegeven voor het indienen van een zienswijze.

De ontwerpbegroting 2026 is gebaseerd op de financiële uitgangspunten zoals opgenomen in de kaderbrief 2026 zoals vastgesteld door het algemeen bestuur van de ODZOB op 19 december 2024. De kaderbrief is op 25 februari 2025 behandeld in uw raad en unaniem aangenomen. In de kaderbrief 2026 is een gemiddeld uurtarief van € 128,42 gepresenteerd gebaseerd op het uurtarief 2025 + indexering (4%). In de ontwerpbegroting wordt hier ook vanuit gegaan.

Per 1 april 2026 moeten alle omgevingsdiensten in Nederland voldoen aan de robuustheidscriteria zoals die zijn vastgelegd in het Inter Bestuurlijk Programma (IBP) versterking VTH-stelsel. Om aan de robuustheidscriteria te voldoen is een Meerjaren ontwikkelaanpak 2025-2027 opgesteld. Het Algemeen bestuur van de ODZOB heeft op 19 december 2024 ingestemd met deze Meerjaren ontwikkelaanpak. In deze aanpak is op basis van diverse onderzoeken de ontwikkelopgaven van de ODZOB geïnventariseerd en geordend (in tijd en geld). In de begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028 is structureel een bedrag van € 800.000 beschikbaar voor de Meerjaren ontwikkelaanpak.

Ten aanzien van het weerstandvermogen en risicomanagement is inzichtelijk gemaakt wat de risico's zijn die de ODZOB loopt en wat de mogelijke impact daarvan is en of er voldoende buffer is om eventuele risico's op te vangen. Het begrotingstotaal van de ODZOB is > € 30 miljoen. De ODZOB stelt voor om de Algemene reserve aan te vullen van € 1,5 naar € 2 miljoen (bovenbandbreedte). Hier zou het jaarrekeningresultaat 2024 voor gebruikt kunnen worden.

Zoals ook andere regiogemeenten dat hebben gedaan heeft uw raad bij de begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028 een zienswijze ingediend. De oproep van uw raad: Breng mogelijke bezuinigingen in kaart, presenteer de gevolgen financieel en inhoudelijk, betrek het advies van de VNG Taskforce Taken en Middelen en beschrijf de vijf meest significante ombuigingsmaatregelen. Het Dagelijks bestuur van de ODZOB heeft de memo Verkenning besparingen ODZOB (zie bijlage 2) ter informatie toegevoegd aan de ontwerpbegroting. In deze memo wordt door de ODZOB ingegaan op de context en maatschappelijke ontwikkelingen, wat er in 2025 al is gebeurd, inzichten uit het efficiencyonderzoek van de provincie, mogelijke draaiknoppen en een handelingsperspectief richting de begroting 2026.

Wettelijk en/of beleidskader

Wet gemeenschappelijke regelingen

Argumenten

1.1 Ontwerpbegroting in lijn met kaderbrief 2026

De financiële kaders uit de kaderbrief zijn 1 op 1 vertaald naar de ontwerpbegroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2029. De belangrijkste kaders: Indexering van 4% conform Macro Economische Verkenning 2025, ziekteverzuimpercentage van 6,0% en een gelijkblijvende declarabiliteit van 1.299 uur/fte (totaal 246.000 uur).

1.2 Indexering

In de ontwerpbegroting wordt een indexering (totaal) van 4% aangehouden opgebouwd uit een loon- en prijscomponent.

In de begroting ODZOB 2025 wordt rekening gehouden met een loonstijging (cao looptijd tot 1 april 2025) van 6,7%. Voor de begroting 2026 wordt gerekend met een loonstijging van 4,7%. Voor 2025 en 2026 bedraagt de totale loonstijging 11,7% (1,067x1,047). De bonden hebben een looneis gesteld van 9,2% (1,05x1,04) tot en met 31 december 2026. De looncomponent als onderdeel van de indexering zoals in de begroting 2026 ODZOB is opgenomen kan met 2,5% naar beneden worden bijgesteld.

1.3 Voldoen aan robuustheidscriteria

De ODZOB moet per 1 april 2026 voldoen aan de wettelijke kwaliteits- en robuustheidscriteria (vanuit het IBP versterking VTH-stelsel) die aan de omgevingsdiensten zijn opgelegd. Hiervoor is in de begroting 2025 van de ODZOB een bedrag van € 800.000 gereserveerd. Eind 2024 is het Meerjaren ontwikkelplan 2025-2028 door het Algemeen bestuur vastgesteld. In dit plan zijn alle ontwikkelopgaven opgenomen waarmee de ODZOB enerzijds voldoet aan de gestelde kwaliteits- en robuustheidscriteria en anderzijds versterking van de bedrijfsvoering (oa op gebied van handhaving, betere informatievoorziening, kennisdeling en monitoring).

1.4 Ravijnjaar versus robuuste omgevingsdienst

Gemeenten worden geconfronteerd met kortingen vanuit het Gemeentefonds en tegelijkertijd moeten investeringen plaatsvinden om de omgevingsdiensten in 2026 te laten voldoen aan de robuustheid- en kwaliteitscriteria. De ontwerpbegroting 2026 ODZOB is sober en in lijn met de begroting 2025 en de kaderbrief 2026. Het uurtarief is alleen geïndexeerd (+ 4%).

1.5 Verkenning besparingen

Maatschappelijk ontwikkelingen

In 2021 heeft de commissie Van Aartsen onderzoek gedaan naar het functioneren van de omgevingsdiensten in Nederland. De conclusie was dat het versterken van de omgevingsdiensten cruciaal is. Via het interbestuurlijk programma (IBP) versterking VTH-stelsel is daar invulling aan gegeven. Robuustheidscriteria zijn opgesteld om de kwaliteit, efficiëntie en effectiviteit van de omgevingsdiensten te vergroten. De veiligheid en leefbaarheid van mensen staat steeds meer onder druk. Met thema's als stikstof, mest, fijnstof, natuur en gezondheid en de complexiteit van de regelgeving staan de omgevingsdiensten voor steeds grotere uitdagingen. Dit vraagt om een verdere professionalisering inclusief bijbehorende financieringen.

Begroting 2025 en Meerjaren ontwikkelaanpak

Bij het opstellen van de begroting bleek een structurele ruimte in de begroting te zitten van € 1,5 miljoen. € 700.000 is via een verlaging van het uurtarief teruggegeven aan de deelnemers.

€ 800.000 is geïnvesteerd in de Meerjaren ontwikkelaanpak 2025-2027. Hiervan wordt € 350.000 structureel ingezet. De overige € 450.000 is gekoppeld aan de looptijd van de Meerjaren ontwikkelaanpak 2025-2027. Vanaf 2028 komt dit bedrag weer beschikbaar (structureel) en kan opnieuw een afweging worden gemaakt over de besteding hiervan.

De verlaging van het uurtarief in de begroting 2025 zorgt ervoor dat er binnen het werkprogramma 2025 (vergunningverlening, toezicht en handhaving) meer ruimte beschikbaar is voor de uitvoering de basistaken. Met de vergunningverlening die in 2024 on-hold heeft gestaan en hopelijk in 2025 weer van start kan gaan is dit een positieve ontwikkeling.

Efficiencyonderzoek provincie

De provincie heeft in 2024 bij de drie omgevingsdiensten in Noord-Brabant onderzoek gedaan naar concrete besparingskeuzes bij het management, staf en de huisvesting.

De drie omgevingsdiensten komen goed uit dit onderzoek. Formatief (management en staf) zijn geen interventies nodig. De aanbeveling is gedaan om op een natuurlijk moment te kijken naar het directiemodel, management en de staf. Dit onderdeel wordt opgepakt.

Ten aanzien van de huisvesting zijn eveneens geen interventies nodig. Andere aanbevelingen: Zoek steeds naar efficiencywinsten in de bedrijfsvoering en kijk hierbij naar de mogelijkheden om realistischer te ramen. Tot slot het zo goed mogelijk onderbouwen van benodigde financiële middelen in de P&C cyclus en het gesprek te blijven voeren over nut en noodzaak van het toekennen van aanvullende middelen. En tevens de P&C cyclus te gebruiken om de deelnemers in positie te brengen en daarmee grip op de benodigde uitgaven te houden.

Draaiknoppen

Indexering.

Samen met de andere verboden partijen (MRE, GGD, VBRZO) zijn uniforme regionale afspraken gemaakt. Hierbij wordt uitgegaan van de gemeentelijke CAO afspraken.

Subsidiescan.

In 2025 wordt een Quicksan uitgevoerd naar welke subsidiemogelijkheden er zijn voor de ODZOB.

Business case efficiency.

Met een verdere digitalisering, inzet van AI en data-analyses wordt gekeken of het werk efficiënter kan worden uitgevoerd. Vergroting van de efficiency vraag om uniformering van werkwijzen en -processen. Omdat dergelijke initiatieven ook investeringen en aanloopkosten vragen zal dit niet direct tot minder kosten leiden.

Risicoprofiel fysieke leefomgeving.

Door te kiezen voor een lager kwaliteitsniveau bij de uitvoering van VTH-taken (vergunningverlening, toezicht en handhaving) en bijvoorbeeld minder milieucontroles uit te voeren kan wellicht een bezuiniging worden ingeboekt. Dit vraagt om bijstelling van het Regionaal Operationeel Kader (ROK VTH) met de kanttekening dat minder controleren kan leiden tot hogere risico's in de leefomgeving.

Minder verzoektaken.

Rekening houdend met de afspraken vastgelegd in de Gemeenschappelijke regeling en de Dienstverleningsovereenkomst kunnen verzoektaken door de gemeente worden teruggehaald, elders of niet meer uitgevoerd worden. Bij verzoektaken gaat het om werkzaamheden die niet verplicht door de omgevingsdienst moeten worden uitgevoerd. Denk aan het uitvoeren van taken op gebied van geluid (metingen), gegevensbeheer en het opstellen van het (ODZOB) jaarverslag. De financiële impact is gering. In de begroting ODZOB voor 2026 is voor een bedrag van € 20.000,- aan verzoektaken voorzien.

Handelingsperspectief

In de conceptbegroting 2026 zijn geen verdere taakstellingen opgenomen voortkomend uit bovengenoemde draaiknoppen. Ingezet wordt op het uniformeren en digitaliseren van werkprocessen. Gewezen wordt op het feit dat bij de vaststelling van de begroting 2025 € 700.000 aan de deelnemers via het uurtarief is teruggegeven. Ook het percentage inhuur is fors

teruggebracht. Daarnaast heeft het Algemeen bestuur op 19 december 2024 expliciet aangegeven dat besparingen niet ten kosten mag gaan van de ontwikkeling van de omgevingsdienst.

Alternatieven

1.1 Geen zienswijze indienen

Het in fase terughalen van verzoektaken levert € 20.000 op. Dit betekent niet dat deze werkzaamheden niet uitgevoerd hoeven worden. Het gaat hierbij vaak om opdrachten die een specifieke deskundigheid vereisen waarvoor opdracht aan een adviesbureau gegeven moet worden. Dit is eerder een verschuiving van kosten dan een besparing.

1.2 Niet bezuinigen op het risicoprofiel

In de memo Verkenning besparingen wordt door de ODZOB de mogelijkheid geopperd om het risicoprofiel fysieke leefomgeving bij te stellen als bezuinigingsmaatregel. Dit betekent dat er minder toezicht (milieucontroles) wordt uitgevoerd. Met het stoppen van veel agrariërs en het vrijkomen van agrarische bebouwingen neemt de kans op ondermijnende activiteiten in het buitengebied alsmaar toe. Zichtbaarheid van toezichthoudende instanties (waaronder de ODZOB) in het buitengebied is en blijft noodzakelijk.

Risico's

Geen.

Financieel

Gemeentelijke bijdrage op basis van de ontwerpbegroting ODZOB 2026.
(zie bijlage 6; specificatie bijdrage per deelnemer bijlage 6.1 p 36).

	2025	2026	Bijstelling
Bijdrage gemeente Eersel aan begroting ODZOB, totaal	€ 507.641	€ 522.574	€ -14.933
Onderverdeling begroting	2025	2026	
-programma lokale dienstverlening	€ 420.071	€ 432.375	€ -12.304
-programma regionale samenwerking	€ 87.570	€ 90.199	€ -2.629

De cijfers van de begroting ODZOB 2026 worden opgenomen in de gemeentelijke begroting voor 2026. De gemeentelijke bijdrage ten opzichte van de ODZOB begroting 2025 is in 2026 € 14.933 hoger. Dit betreft met name een indexering van het uurtarief (+ 4%).

Communicatie/Participatie

Het raadsbesluit wordt gecommuniceerd met de ODZOB.

Planning

De ODZOB biedt gemeenten tot uiterlijk 8 juni 2025 de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen. Voor de raads- en Statenleden wordt op 14 mei een informatiebijeenkomst georganiseerd waarbij de MRE, GGD, VRBZO en de ODZOB een toelichting geven op de eigen ontwerpbegroting 2026.

Bijlagen

1. Aanbiedingsbrief ODZOB (corsa nr. 25.05496).
2. Verkenning besparingen ODZOB (corsa nr. 25.05497).
3. Ontwerpbegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 ODZOB (corsa nr. 25.05498).
4. Brief zienswijze (corsa nr. 25.06289).

Eersel, 8 april 2025
Burgemeester en wethouders van Eersel
secretaris

burgemeester

ing. H.M.L. Offermans

drs. W.A.C.M. Wouters

Raadsbesluit

R25.021

Onderwerp: Ontwerpbegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 ODZOB

De raad van de gemeente Eersel;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 8 april 2025;

gehoord de beraadslaging in de commissievergadering van 13 mei 2025;

b e s l u i t :

een zienswijze in te dienen op de Ontwerpbegroting 2026 en Meerjarenraming 2027-2029 ODZOB conform bijgevoegde brief.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 27 mei 2025

De raad van de gemeente Eersel
de griffier,

de voorzitter,

J.W.G. van Bree

drs. W.A.C.M. Wouters